

P7_TA(2014)0098

Situácia na Ukrajine

Uznesenie Európskeho parlamentu zo 6. februára 2014 o situácii na Ukrajine (2014/2547(RSP))

Európsky parlament,

- so zreteľom na svoje uznesenie z 12. decembra 2013 o výsledku samitu vo Vilniuse a budúcnosti Východného partnerstva, najmä pokiaľ ide o Ukrajinu¹,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 23. októbra 2013 o európskej susedskej politike: smerom k posilneniu partnerstva. Pozícia Európskeho parlamentu k správam z roku 2012²,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 12. septembra 2013 o nátlaku Ruska na krajiny Východného partnerstva (v súvislosti s nadchádzajúcim samitom Východného partnerstva vo Vilniuse)³,
 - so zreteľom na spoločné vyhlásenie zo samitu Východného partnerstva vo Vilniuse z 29. novembra 2013,
 - so zreteľom na závery Rady o Ukrajine z 20. januára 2014,
 - so zreteľom na odstúpenie premiéra Azarova a jeho vlády 28. januára 2014,
 - so zreteľom na spoločné vyhlásenie predsedov vlád krajín višehradskej skupiny z 29. januára 2014 o Ukrajine,
 - so zreteľom na Dohodu o partnerstve a spolupráci medzi Európskou úniou a Ukrajinou, ktorá nadobudla platnosť 1. marca 1998, a na novú dohodu o pridružení parafovanú 30. marca 2012,
 - so zreteľom na samit EÚ – Rusko, ktorý sa konal 28. januára 2014,
 - so zreteľom na článok 110 ods. 2 a 4 rokovacieho poriadku,
- A. keďže demonštrácie, ktoré začali pred viac než dvoma mesiacmi ako dôsledok rozhodnutia prezidenta Janukovyča nepodpísať dohodu o pridružení s EÚ, dodnes pokračujú v hlavnom meste a nespokojnosť sa šíri aj do iných miest vrátane východných regiónov Ukrajiny; keďže ľudové povstanie na Ukrajine zasiahlo väčšinu regiónov, pričom v týchto regiónoch sú správne orgány pod kontrolou obyvateľstva;
- B. keďže v uplynulých týždňoch sa situácia rýchlym tempom ďalej zhoršovala, ľudia vyšli do ulíc, aby bránili demokraciu a občianske slobody po brutálnom zásahu špeciálnych jednotiek Berkut proti demonštrantom, aktivistom v oblasti ľudských práv a novinárom;

¹ Prijaté texty, P7_TA(2013)0595.

² Prijaté texty, P7_TA(2013)0446.

³ Prijaté texty, P7_TA(2013)0383.

- C. keďže ukrajinské orgány napriek medzinárodnému tlaku naďalej uplatňujú voči protestujúcim politiku zastrašovania, represii, mučenia a násilia, v dôsledku čoho bolo viac ako 2 000 ľudí zranených, mnohí boli násilne odvedení a minimálne päť osôb bolo zabitých;
- D. keďže 16. januára 2014 vládna väčšina prijala súbor zákonov proti protestom, ktoré rázne obmedzujú slobodu vyjadrovania a zhromažďovania, čo vyvolalo medzinárodné pobúrenie a podnietilo vznik násilných zrážok v Kyjeve, ktoré spôsobili straty na ľudských životoch;
- E. keďže každý násilný zásah alebo vyhlásenie výnimočného stavu sa bude považovať za trestný čin a porušenie základných práv so závažnými medzinárodnými dôsledkami;
- F. keďže ad hoc delegácia Európskeho parlamentu navštívila v dňoch 28. až 30. januára 2014 Kyjev, kde sa stretla so zástupcami vládnych orgánov aj Euromajdanu, s politickou opozíciou a cirkevnými predstaviteľmi a získala tak dôkladný a detailný obraz o situácii na Ukrajine;
1. víta demokratického ducha a húževnatosť ukrajinského ľudu po dvoch mesiacoch odvážnych protestov, na ktoré vládne orgány reagujú brutálnym spôsobom, a vyjadruje plnú solidaritu a podporu v súvislosti so snahami občanov o slobodnú, demokratickú a nezávislú Ukrajinu a s jej európskou perspektívou;
 2. vyjadruje hlboké znepokojenie nad vážnou politickou krízou na Ukrajine a nad násilnými stretmi v Kyjeve a v ďalších ukrajinských mestách; dôrazne vyzýva na politické riešenie krízy a trvá na skutočne demokratickej diskusii o spôsoboch a prostriedkoch na prekonanie konfliktu a rozdelenia krajiny;
 3. ostro odsudzuje stupňovanie násilia voči pokojným občanom, novinárom, študentom, aktivistom občianskej spoločnosti, opozičným politikom a duchovenstvu a vyjadruje svoju úprimnú sústrasť rodinám obetí násilia na Ukrajine; vyzýva ukrajinské orgány, aby v plnej miere dodržiavali občianske práva ľudu a základné slobody a aby prijali okamžité opatrenia na ukončenie beztrestnosti vyšetrením a potrestaním autorov násilia na pokojných demonštrantoch;
 4. vyzýva tiež demonštrantov na Majdane, aby sa zdržali použitia sily a aby pokojným spôsobom udržali legitimitu svojej veci, a žiada všetkých opozičných vedúcich predstaviteľov, aby sa naďalej zdržali nevyprovokovaného násilia a zachovali pokojný charakter protestu;
 5. je znepokojený prílišným a neprimeraným použitím násilia zo strany bezpečnostných síl a tzv. tituškov i násilnými činmi extrémnych nacionalistov;
 6. požaduje najmä, aby prezident Janukovyč skoncoval s hanebným nasadením zásahových jednotiek Berkut a ďalších bezpečnostných síl, ktoré provokujú, unášajú, prenasledujú, týrajú, bijú a ponižujú stúpcov Euromajdanu, ako aj so svojvoľným zatýkaním a príliš dlhými vyšetrovacími väzbami; je osobitne znepokojený hláseniami o mučení a zdôrazňuje medzinárodné záväzky Ukrajiny v tejto súvislosti; upozorňuje na nedávny prípad Dmytra Bulatova, vodcu „automajdanu“, ktorý bol unesený a mučený;
 7. vyzýva prezidenta Janukovyča, aby nariadil zastavenie takýchto praktík, a žiada okamžité

a bezpodmienečné prepustenie a politickú rehabilitáciu všetkých demonštrantov a nezákonne zadržovaných politických väzňov vrátane Julie Tymošenkovej; žiada zriadenie nezávislého vyšetrovacieho výboru pod záštitou uznávaného medzinárodného orgánu, akým je Rada Európy, s cieľom vyšetriť všetky porušenia ľudských práv, ku ktorým došlo od začiatku demonštrácií;

8. pripomína, že EÚ je pripravená podpísať s Ukrajinou dohodu o pridružení vrátane prehĺbenej a komplexnej dohody o voľnom obchode (DCFTA) hneď po tom, ako bude prekonaná politická kríza a budú splnené príslušné požiadavky, ktoré 10. decembra 2012 zadefinovala Rada pre zahraničné veci a ktoré podporil Európsky parlament vo svojom uznesení z 13. decembra 2012;
9. víta rozhodnutie Verchovnej rady zrušiť zákony proti protestom a jeho podpísanie prezidentom Janukovyčom, čo je pozitívny krok smerom k politickému riešeniu krízy; vyjadruje však poľutovanie nad tým, že zákon o amnestii, ktorý z obetí urobil rukojemníkov, bol 29. januára 2014 schválený bez súhlasu opozície; domnieva sa, že bezpodmienečné prepustenie protestujúcich by výrazne uľahčilo rozhovory a upokojilo spoločnosť;
10. naliehavo vyzýva prezidenta a vládu, aby vážne začali inkluzívny dialóg s opozíciou, občianskou spoločnosťou a protestujúcimi z Majdanu, s cieľom zmierniť politické napätie a polarizovanú situáciu a nájsť spôsoby prekonania súčasnej politickej a spoločenskej krízy na Ukrajine mierovými prostriedkami;
11. pripomína prezidentovi Janukovyčovi, že má zodpovednosť pred ukrajinským ľudom a medzinárodným spoločenstvom zdržať sa represívnych metód, vyriešiť súčasnú politickú krízu a dodržiavať právo na pokojný protest;
12. žiada, aby sa EÚ sústavne zapájala do sprostredkovania a uľahčovania procesu vedúceho k upokojeniu situácie, konštruktívnejšiemu politickému dialógu v krajine a vyriešeniu krízy a pomáhala preklenúť absolútnu stratu dôvery; zdôrazňuje skutočnosť, že tento dialóg by mal byť transparentný a mal by sa ho v plnej miere zúčastniť Euromajdan a občianska spoločnosť;
13. sa na základe mnohých žiadostí obyčajných ukrajinských občanov, aktivistov a politikov domnieva, že aktívna prítomnosť poslancov Európskeho parlamentu v Kyjeve by mohla zabrániť ďalšiemu stupňovaniu krízy, a v tejto súvislosti požaduje vytvorenie stálej misie Európskeho parlamentu na Ukrajine s cieľom zmierniť napätie a uľahčiť dialóg medzi stranami; poveruje Konferenciu predsedov, aby túto misiu čo najskôr zriadila;
14. žiada inštitúcie EÚ a členské štáty, aby prijali okamžité kroky vrátane vystupňovaného diplomatického tlaku a prípravy opatrení zacielených na konkrétne osoby (cestovné sankcie a zmrazenie majetku a aktív) v súvislosti so všetkými ukrajinskými činiteľmi a zákonodarcami a ich obchodnými sponzormi (oligarchami), ktorí sú zodpovední za zásahy proti protestujúcim a za ich smrť, a aby zintenzívnili úsilie o zastavenie prania špinavých peňazí a zastavenie daňových únikov ukrajinských spoločností a biznismenov v európskych bankách;
15. žiada EÚ, USA, MMF, Svetovú banku, EBOR a EIB, aby pokračovali v príprave dlhodobého balíka konkrétnej finančnej pomoci, ktorý Ukrajine pomôže vyriešiť zhoršujúcu sa finančnú a sociálnu situáciu a poskytne hospodársku podporu na začatie

potrebných hĺbkových a komplexných reforiem ukrajinského hospodárstva vládou;

16. víta a podporuje pokračujúcu prácu Európskej únie a Spojených štátov na vytváraní významného balíka pomoci pre Ukrajinu, ktorý by sa poskytol dôveryhodnej novej dočasnej vláde na zmiernenie súčasnej napätej situácie v oblasti platieb;
17. zastáva názor, že jedným z dôležitých opatrení na vyriešenie ukrajinskej krízy je návrat k ústave z roku 2004, ktorú v roku 2010 nezákonne zrušil ústavný súd, keď obišiel ukrajinský parlament, a zároveň aj nastolenie dočasnej vlády a predčasné voľby;
18. žiada inštitúcie EÚ a členské štáty, aby sa zaviazali široko sa otvoriť voči ukrajinskej spoločnosti, a to najmä prostredníctvom okamžitej dohody o bezplatnom vízovom režime a nakoniec bezvízovom režime; zastáva názor, že by sa mali bezodkladne veľmi rázne znížiť vízové poplatky pre ukrajinských mladých ľudí a zároveň by sa mala posilniť spolupráca v oblasti výskumu, rozšíriť výmenné programy pre mladých ľudí a zvýšiť dostupnosť štipendií;
19. domnieva sa, že by sa malo vyvinúť ďalšie úsilie s cieľom zapojiť Ukrajinu do trhu EÚ s energiou prostredníctvom Energetického spoločenstva; zdôrazňuje skutočnosť, že je len vecou obyvateľov Ukrajiny, aby sa rozhodli bez zahraničnej intervencie o geopolitickej orientácii krajiny a o tom, ku ktorým medzinárodným dohodám a spoločenstvám by mala Ukrajina pristúpiť;
20. vyzýva Rusko, aby zvolilo konštruktívny postoj a zastavilo odvetné opatrenia a nenáležitý tlak zameraný na marenie zvrchovaného práva svojich susedov slobodne rozhodnúť o svojej budúcnosti; naliehavo žiada EÚ a jej členské štáty, aby jednohlasne oslovili Rusko a vyslovili podporu európskym ambíciám krajín Východného partnerstva (VP), ktoré sa slobodne rozhodli prehĺbiť svoje vzťahy s EÚ; zdôrazňuje, že uplatňovanie politického, hospodárskeho a iného nátlaku je porušením Helsinského záverečného aktu a memoranda z Budapešti z roku 1994, ktoré sa týka bezpečnosti Ukrajiny; upozorňuje na to, že EÚ aj Rusko sú zodpovední za to, že aktívne prispievajú k mieru a prosperite v spoločnom susedstve, z ktorého majú úžitok ako EÚ, tak i Rusko; opakuje svoje presvedčenie, že spolupráca na dosiahnutie tohto cieľa je jedinou cestou vpred;
21. podporuje ďalšie zapojenie občianskej spoločnosti do vnútroštátnych reformných procesov; podporuje intenzívnejšiu medziparlamentnú spoluprácu s Parlamentným zhromaždením Euronest; víta zapojenie Konferencie miestnych a regionálnych orgánov Východného partnerstva;
22. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii, podpredsedníčke Komisie a vysokej predstaviteľke Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, členským štátom, prezidentovi Ukrajiny, vláde Ukrajiny, Verchovnej rade, Parlamentnému zhromaždeniu Euronest a parlamentným zhromaždeniam Rady Európy a Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe.